

LA ROCA : Oli, de Joaquim Biosca

L'AMISTAT DE JOAQUIM BIOSCA

En el penúltim quadern de «La Revista» (any 1932: juliol-desembre; any XVIII de publicació), la ma amatent, lúcida i anònima de Josep M.ª López-Picó, l'entrada jubilosa del qual a l'Institut d'Estudis Catalans celebrem tots aquests dies amb una pura confortació espiritual, escrivia, en un dels marges commemoratius de Joaquim Biosca, l'aniversari de qual s'acomplirà el mes vinent:

«Les valoracions utilitàries, segons la moda del 1932, no escaurien al seu record.

Volem valorar-lo, lluny de la moda, a la manera elogiosa i cordial de la primera dècada del noucents. I diem: Biosca, o l'amistat.

I Biosca, evidentment, perdurarà sempre més en el record de tots per aquest títol eminent, que no minva pas el de la seva exquisida sensibilitat pictòrica, ni el del modest universalisme de la seva encuriosida cultura, ni el de la seva típica fessomia espiritual; però que els supera a tots en delicada fidelitat al culte de l'amistat.

En aquestes pàgines, on Biosca hi havia estat evocat sovint, i ho és encara dolorosament avui, bé escau de constatar-hi aquesta ponderació de l'amic traspasat, que ens dona també el nivell de la nostra màxima recança. Plàcid Vidal sobretot, eternitzador abnegat i objectiu d'aquella dècada esmentada per Lopez-Picó i dels anys que la precediren en el trànsit del segle i dels que l'han seguida en la que en podríem anomenar superació del noucentisme, ens podria parlar d'aquest sentiment d'amistat de Biosca com d'una companyia fraternal, tan generosa amb tots, que a voltes els esbarzers dels camins la ferien i n'arrabassaven els flocs més subtils, sense que l'amic traduis exteriorment—tan extraordinàriament sensible com era—la seva decepció o la seva sofrença.

La delicadesa de les petites atencions persistents; el comentari que us arribava recollit per la seva ma fraternal; la iniciativa generosa per a glorificar un amic, per afavorir un company; la suggestió oportuna per a compensar un silenci injust; la bonhomia pacient i activa amb que esdevenia re-

ceptacle d'obres o inquietuds alienes; el desinterès amb què es captenia de procurar originals per a publicacions amigues... El seu gran fons de tendresa humana per als amics, per als quals ell, almenys, ho fou sempre de debò; vindicació afectuosa o valenta de l'ultratjat o menyspreat; ponderació dels mèrits antics d'un altre amic, que els joves ignoràvem; sofriment gairebé físic quan pressentia un recel o una desviació envers ell... I tantes coses encara que només una investigació individual descobriria dins el fons secret de la púdica generositat de Biosca, silenciós prodigador, amb discreció insuperable, de satisfaccions espirituals íntimes, àdhuc de manlleus irrecobrables i d'almòines sempre inèdites, impropis del marge de guanys del seu treball...

La mort de Biosca, en mi i en molts d'altres companys, ha marcat un buit insubstituïble. Ell centrava sentimentalment la convivència de tots. Sense ell, ens sentim més estranys, més absents que mai no haguéssim estat. I és que la seva sola presència, com la de tots els grans cors, feia denses les efusions i nobles els neguits.

O. SALTOR

RETRAT EPIGRAMÀTIC

Sota l'enorme ensaïmada del capell negre, la cara resplendeix com una sindria vermella enribetada d'unes garrofes de pam i mig.

Una xalina considerable i anacrònica profana la seva opulència de canonge.

Braceja com un molí de vent. Riu i crida en crescendo. Quan pinta, però, els braços s'humilien i calla, al grat de la inspiració, el clar esquellerinc del seu cor.

TOMÁS ROIG I LLOP